

บกคดย่อปัญหาพิเศษ เสนอต่อโครงการบันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
ความสมบูรณ์แห่งปีริบูญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาบริหารการเกษตรและป่าไม้

**ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อระบบวนเกษตร
ในสวนป่าแม่น้ำพระ จังหวัดเชียงใหม่**

โดย

นายประจวบ ตรีจักร์

ตุลาคม 2545

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.วีรศักดิ์ ปราศติ

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยในเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อระบบวนเกษตรในสวนป่าแม่น้ำพระ ตำบลแม่น้ำพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกร ในด้านการเพิ่มปริมาณผลผลิตรวม และความยั่งยืนของระบบวนเกษตร พร้อมทั้งการถ่ายทอดความรู้และเทคนิคการผลิต รวมทั้งรวมรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อขัดแย้ง และข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของระบบวนเกษตรในสวนป่าแม่น้ำพระ รวมรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด ที่เป็นเกษตรกรในสวนป่าแม่น้ำพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 40 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ชี้ทิศสอบความเชื่อมั่นแล้ว ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

ก. ลักษณะสวนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย แต่งงานแล้ว มีอายุเฉลี่ย 52 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน สมาชิกในครัวเรือนที่ประกอบอาชีพแล้ว จำนวนเฉลี่ย 3 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน เช่นกัน มีที่ดินถือครองเพื่อการเกษตรของตนอยู่ในสวนป่า จำนวนเฉลี่ย 11 ไร่ ถือครองที่ดินในสวนป่าอยู่เฉลี่ย 10 ไร่

ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้เฉลี่ย 30,333.33 บาทต่อปี และมีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 20,218.75 บาทต่อปี ซึ่งเป็นรายจ่ายในการผลิตทางการเกษตรในสวนป่าเฉลี่ย 6,657.00 บาทต่อปี และเป็นรายจ่ายอาชีพที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตรภายนอกสวนป่าเฉลี่ย 1,973.50 บาท ต่อปี

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเป็นสมาชิกหมู่บ้านป่าไม้ และเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการประชุม ให้ระบบป่าไม้-กสิกรรมในการปลูก มีระยะเวลาการทำงานในสวนป่าแม่น้อยเฉลี่ย 14 ปี พืชเกษตรที่ปลูกร่วมในสวนป่า คือ ข้าวไว้ เฉลี่ย 5 ไร่ ข้าวโพด เฉลี่ย 9 ไร่ ถั่วลิสง เฉลี่ย 5 ไร่ ถั่วเขียวมัน เฉลี่ย 10 ไร่ รายได้อื่น ได้แก่ รับจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร และรับจ้างทั่วไป

เกษตรกรมีความพึงพอใจด้านเทคนิคการผลิต และการนำระบบบวนเกษตรไปใช้ในพื้นที่อื่นอยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจด้านการเพิ่มผลผลิต และการถ่ายทอดความรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ความสำคัญกับหมวดราคาผลผลิต จำนวนผลผลิต และการได้รับการถ่ายทอดความรู้จากเพื่อนบ้าน

ข. ปัญหา และอุปสรรค

ปัญหาที่พบได้แก่ ไม่มีเจ้าหน้าที่ของสวนป่าสาธิหรือให้คำแนะนำการทำระบบบวนเกษตร รวมทั้งจำนวนความหลากหลายในด้านข้อมูลข่าวสาร นอกจากนั้นยังพบว่าแหล่งน้ำมีไม่เพียงพอ ไม่มีการบริการตรวจสอบสภาพความเป็นกรด-ด่างของดิน และทางสวนป่าไม้มีส่วนหาตลาดให้และไม่มีการประกันราคา

The objectives of this research were to investigate farmers' satisfaction with total yield increase and sustainability of agroforestry systems, as well as to find out their technology transfer, production techniques, problems and obstacles. The data were collected by pretested interview schedule from 40 farmers in Mae Hophra Plantation, Mae Tang district, Chiang Mai province. The findings were as follows:

A. Personal and socio-economic status

Most of the farmers were male, married, 52 years old on average, had completed the 4th grade of education, and had an average of 3 household members, all of whom contributed labor. They had an average of 10 rai of land in the plantation and 11 rai outside the plantation.

They had an average annual income of 30,333.33 baht and an average household expense of 20,218.75 baht/year. Their annual agricultural expense in the plantation was 6,657 baht and outside the plantation, 1,973.50 baht.

The farmers were members of the plantation group, attended all its meetings, and have been working in Mae Hophra plantation for 14 years. The average land areas used for planing other crops in their agroforestry systems were 5 rai for rice, 9 rai for corn, 5 rai for groundnut and 10 rai for green gram. Their additional incomes were from being hired in harvesting agricultural products and others.

The farmers had a high level of satisfaction with production techniques and application of agroforestry systems and a moderate level with yield increase and technology transfer, particularly prices and quantities of products and obtaining knowledge from neighbors.

B. Problems and obstacles

The farmers' problems were lack of plantation officers to demonstrate or give advice on agroforestry systems, insufficient water resources, no soil alkalinity test services, and no marketing services or price-guarantee systems.